

Aportacions en relació a la reforma de l'Ordenança de Mesures per fomentar i garantir la convivència ciutadana a l'espai públic de Barcelona, per part d'Arrels Fundació respecte l'impacte que té la normativa en les persones que viuen i dormen a carrer a qui atenem i que es troben en situació de major vulnerabilitat social.

Primer.- En primer lloc demanem que s'incorpori el terme aporofòbia de manera explícita en tot l'articulat de l'ordenança, quan parla de comportaments discriminatoris, tal i com s'explicita amb els comportaments de naturalesa xenòfoba, racista, sexista o homòfoba.

Així Article 5.g, Títol II, Capítol I Atemptats contra dignitat persona Art. 15 i Art.16.

Segon.- Creiem que no poden ser incloses a l'ordenança de civisme ni poden ser sancionades dins l'ordenança aquelles activitats orientades al sosteniment de la vida.

En aquest sentit volem destacar una recomanació de NNUU en relació a la no criminalització de les activitats orientades al sosteniment de la vida.

<https://www.ohchr.org/sites/default/files/documents/hrbodies/hrcouncil/sessions-regular/session56/advance-versions/a-hrc-56-61-add-3.pdf>

Aquesta recomanació estableix que el Dret Internacional dels Drets Humans exigeix que els Estats adoptin totes les mesures possibles per eradicar la pobresa extrema i prevenir i posar fi al sensellarisme. La manca d'habitatge reflecteix la incapacitat de l'Estat per garantir el dret humà a un habitatge adequat. Criminalitzar el sensellarisme no aborda aquesta violació dels drets humans. Més aviat, ho empitjora. Castiga les persones per comportaments que no poden evitar, cosa que soscava encara més la seva capacitat per sobreviure o accedir a un habitatge

Un enfocament punitiu que penalitzi les persones sense llar per pidolar, dormir, rentar-se o treballar en espais públics també planteja un cost econòmic significatiu per a l'administració.

Un enfocament punitiu condueix a un cicle de moviment circular de persones a través de la pobresa, el sensellarisme i el sistema de justícia penal i no es pot considerar justificable. A més, la criminalització dóna lloc a la discriminació per motius de condició socioeconòmica o altres motius prohibits, com ara l'ètnia, l'origen nacional o la salut, vulnerant, d'aquesta manera, les normes de drets humans.

Dit això, i en relació a l'ordenança de civisme, entenem criminalitzador sancionar aquelles activitats orientades al sosteniment de la vida i seguint la recomanació de NNUU proposem:

1. Derogar les disposicions administratives locals que criminalitzen o sancionen les persones que viuen, sobreviuen al carrer, per no tenir mitjans de subsistència, o per dur a terme accions vitals en espais públics, com dormir, menjar, cuinar, rentar-se, seure, ficar-se al llit o realitzar activitats relacionades amb la higiene. Concretament:

CAPÍTOL VI. Necessitats fisiològiques.

CAPÍTOL VII. Quan fa referència a consum d'alcohol. C. Quan el consum s'exterioritzi de forma denigrant per als vianants o a la resta d'usuaris dels espais públics.

CAPÍTOL IX. QUE FA REFERENCIA A LES NORMES DE CONDUCTA. Art. 54

CAPÍTOL X. ÚS IMPROPI DE L'ESPAI PÚBLIC. ART 57 I 58. Són sancions que sobrerrepresenten a les persones que viuen i dormen a carrer (utilitzar els bancs i els seients públics per altres usos que els destinats, rentar-se o banyar-se a les fonts, rentar la roba a les fonts).

2. Derogar les lleis que prohibeixen la mendicitat en espais públics a nivell nacional, regional o local. Quan la mendicitat és resultat de l'explotació i està vinculada al tràfic de persones, la responsabilitat penal ha d'atribuir-se als que obliguen a les persones a pidolar, i no a les persones traficades obligades a fer de captaires.

Així implica derogar totalment el CAPÍTOL V. Altres conductes a l'espai públic.

Secció 1ª. OCUPACIÓ DE L'ESPAI PÚBLIC PER CONDUCTES QUE ADOPTEN FORMES DE MENDICITAT.

La mendicitat en cap cas pot aparèixer com un problema de civisme relacionat amb la criminalització. Que és el que es fa quan es parla de formes de mendicitat insistent, intrusiva o agressiva. Així com quan es parla de mendicitat amb menors o amb màfies.

Entenem que totes aquestes accions que es vinculen a la mendicitat, màfies, conductes agressives etc. poden tenir una actuació i una resposta sense incloure les mateixes en el concepte mendicitat.

3. Garantir que el decomís i destrucció arbitraris dels béns o mercaderies de persones en situació de carrer, estigui prohibit per llei.

S'ha de tenir en compte en el cas dels decomisos previstos a l'ordenança de civisme.

4. Garantir que els espais públics siguin accessibles i segurs per a totes les persones, sense discriminació. Reconèixer que els espais públics són essencials per a la supervivència de les persones sense llar i en situació de pobresa i han d'estar equipats amb serveis essencials per a les vostres necessitats, incloses instal·lacions d'aigua i sanejament.

Tercer.- Respecte a la proposta de crear un d'observatori per a la convivència (article 8).

Demanam que aquest observatori reculli dades relacionades amb l'impacte de les ordenances a les persones que viuen a carrer. En concret, i en relació al que es regula a les ordenances:

1. Recollida de dades desglossades sobre els efectes de la criminalització en les persones sense llar i en situació de pobresa, la imposició de sancions penals i administratives per la realització d'activitats per sustentar la vida, inclosa informació sobre multes i penes de presó en cas de condemna o per manca de pagament de multes.
2. Avaluar l'impacte de multes, ordres de trasllat, desallotjaments, sancions penals, arrestos, institucionalització forçada, detenció o empresonament causats per lleis i regulacions que criminalitzen persones sense llar, en situació de pobresa o altres vulnerabilitats.

3. Publicar periòdicament els costos financers relacionats amb l'execució, administració de multes, processament, revisió judicial, detenció o presó per delictes d'ordre públic.

1r.- Esmena de inclusió a l'article 4. Proposem la inclusió d'apartat 4.

4.4. Exclusió d'aplicació del àmbit subjectiu a les persones sense llar que viuen a l'espai públic per realitzar activitats de sosteniment de la vida.

Justificació: Entenem com hem dit a la introducció que no es pot criminalitzar ni penar a les persones sense llar per fer activitats de sosteniment vital a l'espai públic. Això comportà castigar a les persones que viuen a carrer. Aquestes persones haurien de rebre recursos i atenció per part dels serveis socials i no sancions.

2n.- Esmena a l'article 16. Proposem la inclusió del terme aporofòbia.

1. Resta prohibida a l'espai públic tota conducta de menyspreu a la dignitat de les persones, així com qualsevol comportament discriminatori, sigui de contingut xenòfob, racista, sexista homòfob, aporofòbia. (..)

2. Resten especialment prohibides les conductes anteriorment descrites quan tinguin com a objecte o s'adrecin contra persones menors d'edat, gent gran, persones amb discapacitat, col·lectiu LGBTI+, o persones sense llar.

Justificació: L'aporofòbia actualment està expressament reconeguda i recollida com a discriminació al Codi Penal, Llei 19/2020, del 30 de desembre, d'igualtat de tracte i no-discriminació. Per tant és necessari incloure el terme quan es parla de conductes discriminatòries.

3r.- Esmena de modificació a l'article 24

Règim de sancions.

24.4. Exclusió d'aplicació d'aquest regim a persones sense llar que viuen a l'espai públic per realitzar activitats de sosteniment de la vida.

Justificació: Entenem com hem dit a la introducció que no es pot criminalitzar ni penar a les persones sense llar per fer activitats de sosteniment vital a l'espai públic. Això comportà castigar a les persones que viuen a carrer. Aquestes persones haurien de rebre recursos i atenció per part dels serveis socials i no sancions.

4rt.- Esmena de supressió ocupació de l'espai públic per conductes que adopten formes de mendicitat.

Derogació dels l'article 34, 35, 36,37.

Justificació: Entenem que no es pot parlar de mendicitat i criminalització. Aquelles conductes coercitives, agressives, amb menors etc. Ja estan tipificades al Codi Penal. Entenem que és criminalitzador barrejar els conceptes.

5è.- Esmena modificació article 44.2.

44.3. Exclusió d'aplicació d'aquest regim a persones sense llar que viuen a l'espai públic per realitzar activitats de sosteniment de la vida.

Justificació: Entenem com hem dit a la introducció que no es pot criminalitzar ni penar a les persones sense llar per fer activitats de sosteniment vital a l'espai públic. Això comportà castigar a les persones que viuen a carrer. Aquestes persones haurien de rebre recursos i atenció per part dels serveis socials i no sancions.

6è.- Esmena modificació article 51.

51.3. Exclusió d'aplicació d'aquest regim a persones sense llar que viuen a l'espai públic per realitzar activitats de sosteniment de la vida.

Justificació: Entenem com hem dit a la introducció que no es pot criminalitzar ni penar a les persones sense llar per fer activitats de sosteniment vital a l'espai públic. Això comportà castigar a les persones que viuen a carrer. Aquestes persones haurien de rebre recursos i atenció per part dels serveis socials i no sancions.

7è.- Esmena modificació article 55.

55.3. Exclusió d'aplicació d'aquest regim a persones sense llar que viuen a l'espai públic per realitzar activitats de sosteniment de la vida.

Justificació: Entenem com hem dit a la introducció que no es pot criminalitzar ni penar a les persones sense llar per fer activitats de sosteniment vital a l'espai públic. Això comportà castigar a les persones que viuen a carrer. Aquestes persones haurien de rebre recursos i atenció per part dels serveis socials i no sancions.

8è.- Esmena modificació article 59.

59.1. Exclusió d'aplicació d'aquest regim a persones sense llar que viuen a l'espai públic per realitzar activitats de sosteniment de la vida.

Justificació: Entenem com hem dit a la introducció que no es pot criminalitzar ni penar a les persones sense llar per fer activitats de sosteniment vital a l'espai públic. Això comportà castigar a les persones que viuen a carrer. Aquestes persones haurien de rebre recursos i atenció per part dels serveis socials i no sancions.